

25ste zondag door het jaar - C

Amos 8, 4-7

1Tim. 2, 1-8

Lc. 16, 1-13

Geld: macht of middel?

Hetgeen wij verdiend hebben met inspanningen en zwoegen beschouwen wij heel spontaan en natuurlijk als volledig en totaal onze eigendom. "Mijn loongeld, mijn auto, mijn huis! Al wat ik verdiend heb, daar doe ik toch mee wat ik wil. Ik ben daarvoor niemand verantwoording schuldig!" Is dat wel waar? Wie heeft ons, om dat geld te verdienen, de kans gegeven, de gezondheid, de gunstige omstandigheden, het vertrouwen? Als wij even dieper nadenken dan moeten wij toegeven dat wij dikwijls en op vele domeinen meer kansen hebben gekregen dan wij prestaties hebben geleverd.

Het evangelie heeft hierover een originele visie en zegt dat wij eigenlijk rentmeesters zijn, geen eigenaars dus, maar beheerders van Gods schepping. De goederen, de dingen die wij hebben, zijn eigenlijk niet onze eigendom, maar wij hebben die in bruikleen gekregen. Natuurlijk is het evangelie niet tegen het recht op persoonlijk eigendom, want dit is een alom erkend middel om de waardigheid van de mens te affirmeren. In landen waar nog uitbuiting en willekeur door machtigen bestaat, zal het evangelie de eerste moeten zijn om dat recht op eigendom te verdedigen. Maar waar dat recht veroverd is en gerespecteerd wordt, daar waarschuwt het evangelie ons tegen de excessen van een overdreven individualisme. De blijde boodschap van Gods droom over de wereld nodigt ons uit het geld en het goed, dat wij verwerven, bezitten en vermeerderen nooit te zien als een eigendom, waarover wij willekeurig, hooghartig en zelfgenoegzaam zouden mogen beschikken, maar het steeds te blijven erkennen als een geschenk, dat een verantwoordelijkheid inhoudt. Geld en goed zijn gaven waarvoor wij steeds dankbaar blijven en die wij mogen gebruiken, maar nooit voor onszelf alleen, wel steeds volgens Gods bedoeling, die Vader van allen wil zijn. In de visie van het Rijk Gods zijn wij dus rentmeesters ten dienst van de meer behoeftigen van onze mensengemeenschap. Als wij onze huidige wereld willen helpen groeien naar de wereld zoals God die droomt, dan gedragen wij ons niet als pretentieuze eigenaars van onze rijkdommen, maar als dankbare beheerder van Gods schepping en weldaden.

Vandaag herinnert het evangelie er ons aan dat een rentmeester rekenschap moet geven over zijn beheer. Velen leven zonder God, omdat zij baas willen blijven over hun eigen leven, handel en wandel. Maar als gelovigen erkennen wij uit vrije wil dat er Iemand is tegenover wie wij wel verantwoording af te leggen hebben. Daarbij moeten wij niet onmiddellijk denken aan het oordeel bij onze dood, ná ons leven. God vraagt eigenlijk rekenschap te midden van ons leven. Wij proberen immers altijd klaar staan voor de komst van het Rijk Gods nu! Het is goed dat wij regelmatig herinnerd worden aan wat onze keuze dan eigenlijk zou moeten zijn. De parabel nodigt ons uit - vermits de tijd dringt - tot een uiterst edelmoedige zet, zonder verder uitstel.

Op een cruciaal crisis-moment beslist de rentmeester radicaal van handelwijze te veranderen. Het geld dat hem was toevertrouwd gaat hij op dat moment niet meer aanwenden zoals een hebberige eigenaar spontaan doet - geld bijwinnen, kleintjes laten krijgen, van de geldmacht gebruik maken om interest en commissieloon te eisen - maar hij gaat het nu gebruiken als een middel om zijn menselijke verhoudingen te verbeteren. Een echte bekering dus. Een relatie van macht, woeker en

oneerlijke winst, buigt hij om tot een vriendschapsrelatie gebaseerd op strikte rechtvaardigheid. Het evangelie zegt niet dat wij ons van alle geld moeten ontdoen - dat zou onrealistisch zijn; geld is immers onmisbaar - maar nodigt ons wel uit het goed goed te gebruiken, dwz niet als een macht om onszelf te verrijken, maar als een middel om de relaties in Gods schepping te verbeteren. Maar Jezus voegt er vandaag waarschuwend aan toe dat dit heel moeilijk is. Hij aarzelt niet het geld een bedrieglijke duivel te noemen om aan te duiden dat de mens erdoor bezeten kan geraken. Geld kan inderdaad een verderfelijke macht worden die - als wij niet scherp opletten - ons spontaan doet overhellen naar één bepaalde kant: naar hebzucht, individualisme, bedriegerij, onrechtvaardigheid, afgunst en verdeeldheid. Hoeveel families vallen niet uiteen, alleen omwille van het geld? Hoeveel religieuze gemeenschappen geraken niet uitgeblust, juist omwille van de rijkdom? Geld is een voortdurende bedreiging omdat het de mens spontaan ertoe brengt met die macht voor zichzelf steeds meer eigen rechten op te eisen, die heel vlug onredelijk en onrechtvaardig worden. Dat kan ook bij ons gebeuren, vooral als het leven ons eens in een crisis stort, waarbij wij ons laten gaan, waarbij wij ons zwak voelen, kwetsbaar of eenzaam. Als mensen dan geld hebben, dan gebeuren er ravages.

En toch is geld inderdaad onmisbaar en kan het goed aangewend worden. Juist omdat wij vrije en verlost menschen zijn, kunnen wij van het geld in plaats van een "machtsgod" een "rechtsmiddel" maken, een middel om rechtvaardigheid te bevorderen. Maar dat zal een voortdurende aandacht en strijd vragen tegen onze eigen zelfzucht.

Op dat domein juist vraagt het evangelie van vandaag ons een kordaat besluit. Bij de concrete keuze waarvoor wij vandaag staan worden uitgenodigd ons niet te gedragen als hooghartige eigenaars die verslaafd zijn aan de geldduivel en onze eigen zelfzucht, maar als dankbare rentmeesters die geld en goed beheren volgens Gods bedoeling, d.w.z. in dienst van de rechtvaardigheid en de menselijke relaties.

Pater Frans s.j.